

Ex Libris

Κλημεντίνη Διακομανώλη

Μέντορας Σταδιοδρομίας • [LinkedIn](#)

Επιμέλεια συνέντευξης: Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

Photo by Sharon McCutcheon on Unsplash

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το βιβλίο της Κλημεντίνης Διακομανώλη είναι ένα από τα πρώτα στην ελληνική βιβλιογραφία που ασχολείται με ένα καυτό θέμα της νέας ψηφιακής πραγματικότητας, τις ψευδείς ειδήσεις στο διαδίκτυο.

Το βιβλίο της απαντά σε ένα πολύ σύγχρονο και άμεσο ερώτημα όχι μόνο για το θέμα της παραπληροφόρησης αλλά και για μια σειρά από άλλα ζητήματα που άπτονται της λειτουργίας της δημοκρατίας σήμερα, σε μια εποχή που στο δημόσιο διάλογο κυριαρχούν οι αλγόριθμοι και οι γίγαντες της ψηφιακής τεχνολογίας. Το βιβλίο απευθύνεται στον απλό χρήστη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης την τεράστια δύναμη του ψηφιακού οικοσυστήματος πληροφόρησης και τους τρόπους με τους οποίους καθορίζουν τις αποφάσεις όλων μας.

Με επιμέλεια αποτυπώνει την Ευρωπαϊκή απάντηση στις ψευδείς ειδήσεις και στο ζήτημα της παραπληροφόρησης αναδεικνύοντας την ευρύτητα και την παγκόσμια διάσταση ενός ζητήματος που μεταβάλλει σιωπηλά -και όχι ακίνδυνα- την κοινωνική και πολιτική συμπεριφορά των ανθρώπων στο παρόν και στο μέλλον.

1 Τι σας ώθησε να γράψετε το πρώτο σας βιβλίο; Τι πυροδότησε τη σύλληψη και συγγραφή του;

Είμαι επαγγελματίας του χώρου της ενημέρωσης και της ειδησεογραφίας από την πλευρά των Ευρωπαϊκών οργάνων και με συστημική ματιά στο θέμα της ενημέρωσης προς τον ευρωπαίο πολίτη. Διαπίστωσα ότι τα τελευταία 5 χρόνια το θέμα των ψευδών ειδήσεων απασχολούσε όλο και πιο έντονα τον χώρο της ευρωπαϊκής επικοινωνίας και οι σχετικοί προβληματισμοί ήταν εμφανείς και στον ακαδημαϊκό χώρο αλλά και στην κοινωνία των πολιτών. Μου κίνησε λοιπόν το ενδιαφέρον να το μελετήσω περισσότερο και σε βάθος, ειδικά

μετά τις τελευταίες Ευρωεκλογές, στις οποίες αναδείχθηκε το ερώτημα κατά πόσον ο ευρωπαίος πολίτης επηρεάζεται στις πολιτικές επιλογές από τις ψευδείς ειδήσεις. Η πανδημία, στη διάρκεια της οποίας η παραπληροφόρηση εκτινάχθηκε στα ύψη, μου έδωσε το κίνητρο και το χρόνο να σκύψω πάνω στο θέμα με τη ματιά του ερευνητή και μάλιστα με πηγές από ευρωπαϊκή και διεθνή σχετική βιβλιογραφία. Είδα, λοιπόν, ότι η παραπληροφόρηση είναι ένα παγκόσμιο θέμα που μπορεί να δημιουργήσει σοβαρούς τριγμούς στην ίδια τη δημοκρατία και θέλησα αυτή τη γνώση και τα στοιχεία που βρήκα να τα μοιραστώ. Έτσι έγινε το βιβλίο.

2 Το βιβλίο σας πραγματεύεται ένα αρκετά φλέγον και επίκαιρο θέμα. Τι θα μάθουμε από αυτό το βιβλίο; Τι ελπίζετε να αποκομίσει ο αναγνώστης από το βιβλίο;

Ευελπιστώ ότι ο αναγνώστης του βιβλίου θα λάβει απαντήσεις σε κάποια σχετικά ερωτήματα και παράλληλα θα διαπιστώσει ότι η παραπληροφόρηση ζει (και βασιλεύει πολλές φορές) παντού, ακόμη και εκεί που δεν φανταζόμαστε. Το χειρότερο δε είναι ότι συχνά την προωθούμε εμείς οι ίδιοι, χωρίς να το αντιλαμβανόμαστε. Δυστυχώς ακαδημαϊκές έρευνες αποδεικνύουν ότι η ψευδής είδηση ταξιδεύει στο διαδίκτυο δέκα φορές πιο γρήγορα από την αληθινή και έχει μεγαλύτερη διάρκεια ζωής. Η δε αντίκρουσή της, όσο σωστά και έγκαιρα να γίνει, ποτέ δεν θα έχει απόλυτη αποτελεσματικότητα. Έχει λοιπόν μεγάλη σημασία να έχουμε επίγνωση του φαινομένου, των εκλεπτυσμένων τρόπων που πλέον εμφανίζεται στο διαδίκτυο (η τεχνολογία «βοηθάει» πολύ), αλλά και των τρόπων που –ευτυχώς- υπάρχουν για να προφυλαχθεί όχι μόνο ο απλός χρήστης των κοινωνικών δικτύων αλλά και η κοινωνία από αυτή τη λαίλαπα.

3 Τι είναι η παραπληροφόρηση (fake news) και γιατί την χρησιμοποιούν οι άνθρωποι; Τι είναι ο γραμματισμός στα μέσα ενημέρωσης (media literacy) και γιατί είναι σημαντικός; Πώς μπορούν οι νέοι να εντοπίζουν τις ψεύτικες ειδήσεις;

Υπάρχει μεγάλη διαβάθμιση της παραπληροφόρησης. Το πιο «αθώο» σενάριο μπορεί να είναι μια απλή λάθος «ιατρική» συμβουλή στο διαδίκτυο από ψευδο-γιατρούς, την οποία όμως μπορούν αβασάνιστα να πιστέψουν πολλοί άνθρωποι. Μπορεί, όμως, να είναι και μια συστηματική και οργανωμένη από κρατική

οντότητα καμπάνια σπίλωσης πολιτικών προσώπων αλλά και κρατών δημιουργώντας ένα γενικό αίσθημα δυσπιστίας. Και δυστυχώς οι έρευνες των νευροεπιστημών καταδεικνύουν ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι φτιαγμένος ώστε να έλκεται από την εντυπωσιακή, γρήγορη και άμεση εικόνα που απευθύνεται στο συναίσθημα. Έτσι, οι ψευδείς ειδήσεις αποκτούν αυτά τα χαρακτηριστικά για να εξασφαλίσουν την ψηφιακή τους ζωή. Και το πετυχαίνουν.

Ο γραμματισμός στα μέσα ενημέρωσης, δηλαδή η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση για το φαινόμενο της παραπληροφόρησης είναι ακριβώς αυτό που θα βοηθήσει και τους νέους ανθρώπους – οι οποίοι μπορεί να έχουν λιγότερες άμυνες στο διαδίκτυο- να μάθουν να στηρίζονται σε γεγονότα μόνο και όχι σε εικασίες και να ελέγχουν την πηγή της είδησης (πχ το έντυπο ή το site που έχουν μπροστά τους αλλά και τον δημοσιογράφο που υπογράφει - ή όχι- την είδηση). Μπαίνοντας σε αυτή διαδικασία πιστεύω ότι θα οξύνουν επίσης την κρίση τους. Οι νέοι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να γίνουν πολύ απαιτητικοί με την ενημέρωσή τους και θα έλεγα ότι είναι έξυπνο να το κάνουν. Το τοπίο της ενημέρωσης έχει αλλάξει δραστικά και σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία χρόνια. Το Facebook, το Twitter, η Google, το Instagram είναι τεράστιοι ψηφιακοί, εμπορικοί και οικονομικοί κολοσσοί που χρησιμοποιούν αλγορίθμους κατά το δοκούν με πολύ λίγη δημόσια λογοδοσία για το πώς διαχειρίζονται την εξουσία και τα προσωπικά δεδομένα που έχουν. Είναι ελπιδοφόρο, πάντως, ότι η Ευρώπη είναι πρωτοπόρος στη μάχη κατά της παραπληροφόρησης, όχι μόνο με νομοθετήματα αλλά και με μορφές συνεργασίας μεταξύ κρατών, οργανισμών, ακαδημαϊκών, factcheckers κλπ. Αλλά, η συνέχεια στο βιβλίο...

4 Μια συμβουλή που θα μπορούσατε να δώσετε σε ένα νέο που ετοιμάζεται να ξεκινήσει τις σπουδές του ή/και σε έναν άλλο που αρχίζει την επαγγελματική σταδιοδρομία του.

Να οξύνει την κρίση του μέσω της αντικειμενικής ενημέρωσης. Να φροντίσει να κάνει μια καλή και πλουραλιστική επιλογή πηγών ενημέρωσης, με κριτήρια αξιοπιστίας και αντικειμενικότητας στην προσέγγιση. Και θα έλεγα όχι απαραίτητα σε μια γλώσσα αλλά σε περισσότερες. Η παραπληροφόρηση αντιμετωπίζεται με σωστή πληροφόρηση.

5 Στείλτε ένα μήνυμα για τους αναγνώστες του περιοδικού μας. Ποιο είναι το μήτο ζωής σας;

Να μην τα παρατάμε! Μπροστά στις δυσκολίες πρέπει να παίρνουμε μια βαθιά ανάσα και να φτιάχνουμε σιγά-σιγά και με ψυχραιμία τη στρατηγική μας για να προχωρήσουμε. Επιμονή και υπομονή: παλιές αξίες αλλά δοκιμασμένες στο χρόνο. Επίσης, να ανταμείβουμε τον εαυτό μας και να τον αγαπάμε, όπως εξελίσσεται. Έτσι το ταξίδι της επιτυχίας γίνεται και πιο όμορφο., όπως εξάλλου πρέπει να είναι.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Η Κλημεντίνη Διακομανώλη είναι Νομικός, απόφοιτος του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακά στο Ποινικό Δίκαιο στη Γαλλία και στην Δημοσιογραφία & Ψηφιακά Μέσα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. Είναι απόφοιτος της πρώτης σειράς Ακολουθών Τύπου της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και υπηρέτησε στην Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στην Ε.Ε. στις Βρυξέλλες. Στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες από το 2002 και συγκεκριμένα στις Γενικές Διευθύνσεις Ενημέρωσης, Περιβάλλοντος, Έρευνας και Τεχνολογίας. Έχει επίσης υπηρετήσει ως Εκπρόσωπος Τύπου στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο αλλά και στην Ελλάδα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

[Ευρώπη τι μέλλει γενέσθαι; Οι άμεσες προκλήσεις](#)